

Izhaja vsak četrtek zjutraj in stane s poštino vred za celo leto 20 Din, za pol leta 10 Din, za četrt leta 5 Din.

Posamezna številka 50 p

MURSKA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

Inserati: Ena šeststolpna petitvrsta (prostor 3 mm visok in 42 mm širok) 50 p. Pri večkratni objavi primeren popust. Posamezna številka 50 p

45. šte. v.

Gornja Radgona, dne 10. novembra 1922.

IV. leto.

„Murska Straža“ svojim zvestim.

Z bliskovito naglico se bliža leto svojemu koncu in ne bo dolgo, pa bo vtonilo v morje neskončne večnosti in zopet bomo v Novem letu. Z žalostjo in bridkostjo v duši bomo pogledali nazaj na trude, težave in razbite načrte, z veseljem in navdušenjem pa na ono, kar smo pod težavnimi razmerami ustvarili dobrega, plemenitega, idealnega. Malo tednov nas še loči od Novega leta. „Murska Straža“, ki je bila vsem dobročutečim in dobrohotečim rodoljubom ob meji vsikdar iskrena prijateljica, se obrača tem potom do svojih zvestih prijateljev s prijaznim vabilom, da ji ostanejo tudi v Novem letu 1923 zvesti, ne samo zvesti, ampak, naj ji pridobijo čimveč naročnikov. **Novih naročnikov** pridobivajte vsi stari in zvesti prijatelji in prijateljice „Murske Straže“, ki bo tudi v Novem letu storila vse, da bo branila ljudstvo pred krivico, poučevala obmejno ljudstvo o pravicah in dolžnostih, o domoljubju. — Vsi veste, da je „Murska Straža“ zgolj glasilo obmejnih Slovencev, **popolnoma neodvisno** od vsake, sedaj živeče politične stranke. Ona je politično, kulturno in gospodarsko glasilo vseh obmejnih Slovencev. Samo ob sebi se razume, da bo vedno in brez ozira na levo in desno, kadar bo to potreba, branila največjo svetinjo našega naroda po geslu velikega slovenskega škofa A. M. Slomšeka: „Sveta vera bodi vam luč, materni jezik bodi vam ključ — do zveličanske narodne omike.“

Vzlasti naša kmečka mladina ob meji ima sedaj, ko ne prihajamo prepozno k njej s prošnjo, da poagitira od hiše do hiše za svoje krajevno glasilo, — sijajno priložnost, da se pokaže, kaj zna in premore. Delo na polju, v vinogradu in v škednju bo končano, zato ne bo težko, da mladina ob vsaki priložnosti, vzlasti ob prireditvah, ki so v zimskem času običajne, agitira za Mursko Stražo ter ji pridobi kar največ novih naročnikov, stare pa ohrani zveste. — Vsem rodoljubom na meji veljaj geslo: Vsaka poštna slovenska hiša, vsaka gostilna in prodajalna, povsod, kjer prebivajo pošteni, krščansko misleči obmejni Slovenci bodi „Murska Straža“ domači list, domače glasilo. Ona ne sme manjkati v nobeni hiši!

Lansko leto so izšli posebni lepaki, ki so z velikimi črkami naznanjali svetu, kateri so edino krščanski listi. Na teh plakatih je manjkal naš list (morda celo namenoma!?) Poleg tega so v veliki množini izšli razni letaki z isto vsebino, tudi tam je manjkala naša „Murska Straža“, še več kot manjkala; kajti tam je stalo dobesedno: „Vse druge liste zavrnite, ker so nekrščanski!“ — Kdor pa je čital „Mursko Stražo“, pač dobro ve, kako dosledno in iz lastnega nagiba je ta list brez vsake podpore (gmotne in moralne!) podpiral ostale liste SLS, kadar se je šlo za interese Svete Cerkve. Ni pa dosledno sledil demagoškimi metodami nekaterih listov, zato je padel v nemilost, ki je prišla do svojega ogabnega izraza ravno

v spredaj opisanih letakih in lepakih.

Naj bo! Zbrišimo to! Pozabimo! In pozabili smo! Preko vseh zaprek in preganjanj gremo naprej z geslom: Vse iz naroda za narod in njegove svetinje! Mi ne rečemo: teh listov ne naročajte, niso krščanski, četudi krščanski ali kaj sličnega, ampak narobe: „Murska Straža“ bodi vsakemu obmejnemu Slovencu glavno, domače glasilo, rad pa naj čita vse druge liste, da izve resnico. **Vse liste, ki so nas lansko leto prezrli, pa toplo priporočamo. To bodi naše maščevanje!** — Toda še enkrat: Kar je bilo, je bilo, četudi v našo veliko škodo, vendar: **Zbrišimo to!**

Ne bilo bi odkritosrčno in lepo, če bi svojim zvestim prijateljem, sedaj, ko smo takorekoč na koncu leta, odkrili naše notranje razmere. Finančni položaj lista je bil v pretečenem letu kljub osebnim žrtvam plemenitih darovalcev za Obmejni tisk. sklad, kljub požrtvovalnosti članov konzorcija in truda urednika nad vse — siromašen. Ko smo v začetku leta 1922 delali proračun, nismo nikakor mislili, da bo prišlo drugače. Draginja je rastla od dne do dne, plače stavcem so se zvišale, papir se je podražil, poština se je podražila celo za 150% za vsaki izvod. Jasno je, da kljub vsem žrtvam ostane tudi letos materialni rezultat: izguba, primanjkljaj! Seveda odtehta ta materialni primanjkljaj — moralni dobiček, katerega imajo naši prijatelji na severni državni meji in tudi v notranjosti. — Z novim upanjem gremo naprej. — Saj upanje je pol življenja!

Naročnina ostaja zaenkrat stara, to je 20 dinarjev za celo leto. Če kdo pošlje polletno naročnino, je to Din 10. Kaj je to v primeri z enim nedeljskim obiskom gostilne, ko sedi v dimu smrdljivega tobaka, pije slabo vino in ga drugi, tretji dan boli glava, medtem ko dobiva za din 10 pol leta časopis na dom!? Časopis, ki ga poučuje mu svetuje le dobro, odvaja od zlega in navaja k dobremu!

Želeti bi bilo, da se poleg kolporterjev (to je razprodajalcev) oglasi kak poverjenik, ki bi za svoje znance skupaj prejemal list. **Vsem poverjenikom, ki naročijo skupaj 10 izvodov, damo 2 izvoda kot nameček.** Pridnim nabiralcem naročnikov pa lepo nagrado, katero danes še ne izdamo! Tekmujte! Kdor pridobi več naročnikov, dobi lepšo nagrado in njegovo delo se bo razglasilo v vzgled drugim.

Naročnina našega lista ni velika z ozirom na težkoče, katere imamo. Drugi listi napr. na Hrvatskem in drugod izhajajo v mnogo manjši obliki in imajo mnogo večjo naročnino.

Pridobivajte tedaj novih naročnikov že sedaj in kar ne odlašajte na zadnje dni v letu! Menda ne bo težko, da vsak naročnik Murske Straže pridobi vsaj še enega naročnika, naročnico! To je najlažje. Eno samo nedeljo se manj zapije, pa je list za celo leto ali za vsaj pol leta naročen. — Položnice se bodo razposlale vsem dosedanjim naročnikom v mesecu decembru (v začetku), čim dobimo lastne položnice.

Kdor pa je toliko idealen, da se hoče za dobro stvar žrtvovati in postati krajevni poverjenik za našo „Mursko Stražo“, naj nam blagovoli pisati in sporočiti svoj naslov.

Sedaj pa na delo! — Idite, zvesti prijatelji „Murske Straže“ na delo in pridobivajte novih naročnikov ob vsaki priliki. Trgovce in podjetnike poučite o pomenu reklame za njih podjetja; oglašujte v Vašem listu, ki je razširjen tudi v notranjosti Slovenije!

Naš program poznate! V boj za koristi slovenskega ljudstva, vzlasti obmejnega prebivalstva gremo **z vero** v resnico in pravico, **z vero** v ideale, ki še niso izumrli; v boj gremo **z upanjem**, da zasije našemu ljudstvu ono blagostanje, ki bo temelj zadovoljstva, jedinstvenosti in notranje sloge; v boj gremo **z nesebično ljubeznijo** do našega naroda in do njegovih najvišjih svetinj do vere in jezika naših očetov!

Mladina, možje, fantje, žene in dekleta naše državne in narodne meje: Na delo! — **Naš somišljenik je vsak**, kdor ljubi resnico in pravico, svoj narod in domovino svojo; **naš neprijatelj in sovražnik pa je vsak**, kdor ljubi krivico in laž, podpira nepoštenost in ruši temelje naše države: notranjo slogo, jedinstvenost, mir, vero in materin jezik.

Tudi v Novem letu bomo ostali zvesti našim načelom; zato vsi, ki mislite pošteno, pravično, inteligentni in proletarci, oklenite se „Murske Straže“, ki naj postane z vašo pomočjo glavno glasilo Obmejnih Slovencev, ki prebivajo po Slovenskih Goricah, Murskem polju, Apački kotlini in v — Prekmurju!

Na delo!

Fašizem v Italiji.

Fašizem je v Italiji na celi črti zmagovit. Vodja fašistov Mussolini je danes predsednik laške vlade.

Italijanski fašizem je plod povojnega nacionalizma in njegovega boja proti mednarodnemu komunizmu, ki se je bil po vojni zlasti v gorenji Italiji silno razširil. Gorenja Italija je zelo industrijska pokrajina, dočim je južna Italija bolj kmečka ali agrarna. Na industrijsko delavstvo v gorenji Italiji pa je vojna približno ravno tako vplivala kakor na delavstvo v vseh drugih deželah: povsod so poskušali delovno dobo kar najbolj znižati, doseči kolikor mogoče visoke plače in podjetja „socializirati“.

Nasproti tem težnjam in prizadevanjem delavstva so ustanovili laški kapitalisti posebno organizacijo „fašistov“. To je bila sprva „zveza vojakov“ (laška beseda „fascio“ pomeni „zveza“), ki si je postavila nalogo, da „dela za veličino Italije in brani njeno narodno čast“. Vlada je to organizacijo z vsemi sredstvi podpirala, ker jo je rabila tudi ona sama v dosego svojih političnih ciljev. Kadar so n. pr. zagrozili socialisti ali komunisti s štrajki, je proti njim poslala vlada v boj svoje „fašiste“, ki so uživali pomoč vojaštva in zaščito policije v polni meri. Če so potem socialisti zaradi raznih vladnih ukrepov vlado v parlamentu trdo prijemali, je pa vlada imela vedno pri roki izgovor, da ni kriva ona, ampak da so krivi fašisti! Ravno tako se je laška vlada posluževala fašistov v dosego raznih svojih vnanjepolitičnih ciljev, zlasti napram Jugoslaviji.

Vsled vladne podpore je fašistovska organizacija stalno rastla. Postala je popolnoma vojaška. Disciplina in red v vrstah fašistov sta silno stroga. Vodja fašistov, bivši socialist Musso-

lini, se je pokazal kot zelo spretnega organizatorja, ki je znal ustvariti iz malih začetkov veliko in močno armado.

Tako se je približal trenutek, ko je fašistovska organizacija postala tako močna, da je postala parlamentarna vlada sami zelo nevarna, da, celo močnejša od vlade same. V laškem parlamentu zadnja laška vlada ni imela trdne večine in je zato pri vsaki važnejši notranje ali vnanje politični odločitvi omahovala. Temu omahovanju je napravil Mussolini s svojim energičnim nastopom žalosten konec.

Mussolini je zbral svoje vojaško organizirane in disciplinirane čete v Neapolju. Južna Italija se njegovemu nastopu ni protivila. To mu je zadostovalo, da je sklenil zasesti Rim in prevzeti vlado v svoje roke. Danes ima Italija svojo „fašistovsko“, to je odločno narodno, strogo kapitalistično vlado, ki je smrtna sovražnica komunistov in socialistov.

To dejstvo priznava mednarodni kapital s tem, da lira kljub notranje političnemu preokretu v Italiji ni padla, ampak se je njena vrednost dvignila.

Potek fašistovske „revolucije“ v Italiji dokazuje, da gremo v celi Evropi nazaj v staro-kapitalistično dobo. Zlato zmaguje.

Za našo vnanjo politiko pa je razvoj dogodkov v Italiji ugoden v toliko, da danes vsaj vemo, s kom imamo opraviti. Dokler je stala laška vlada pod pritiskom fašistov, ni bilo mogoče nikdar vedeti, ali bo laška vlada dano besedo držala ali ne. Danes pa so fašisti sami „vlada“ in ne bodo mogli več le zahrbtno delovati, ampak bodo morali jasno povedati, kaj hočejo, in za svoje besede in dejanja prevzeti tudi vso odgovornost. Sprememba v položaju fašistov, ki so postali iz neodgovorne „zveze“ odgovorna vlada, bo naš vnanjopolitični položaj že ne zelo olajšala, pa vsaj razčistila, da bomo vedeli, pri čem smo.

Tedenske novice

Dr. Ivan Šušteršič stopi te dni na slovenska tla. Za samostojne kmetijce ga snubi baje minister Pucelj, ker se je ministrovanja že naveličal. Kdo bo prišel pri tem na led, se bo šele videlo.

Novi vojni minister. Vojni minister general Vašič je podal ostavko, ker mu min. svet ni odobril zahtevanih kreditov. Vojnim ministrom je imenovan general Petar Pešič.

Pod samostojno - centralističnim jarmom. Neki celjski trgovec je naročil leta 1920 v Avstriji blago vredno 3600 kron. Blago je ležalo v mariborski carinarnici do sedaj. Carinarnica je svoj posel izvršila in računala trgovcu 288.000 kron ležarine.

Kraljevič Gjorgje prodaja svoje konje. V sredo je kraljevič Gjorgje, kakor poročajo beograjski listi, prodal na javni dražbi vse svoje konje. Licitacije kraljevičevih konj se je vdeležilo veliko število ljudi, tudi takih, ki se običajno ne zanimajo za konje in za licitacije. Prignala

jih je radovednost. Med temi radovedneži je bilo tudi več žensk, celo častniških dam, ki so pridno podraževale kraljvičeve kopitarje, hoteč tako kraljeviča „rešiti bede“. — Konji so bili prodani za cene od 1510 do 5000 Din. eden.

Sporazum naše drž. železnice z raznimi omejitvami je dosežen dosedaj z avstrijsko, čehoslovaško, italjansko in madžarsko železnico. Uporaba mednarodnega tovarnega lista je dovoljena le za žel. postaje v imenovanih državah. Za pošiljke v vse ostale države se ne sme uporabljati mednarodni tov. list, ampak oni tovorni list, ki je predpisan za notranji t. j. lokalni promet.

Glede prometa naše države z Nemčijo je med našimi in nemškimi delegati v Mariboru dosežen popolni sporazum. Izdelati se morajo še neke podrobnosti. Dogovor postane z Novim letom pravnoveljavnen.

Spomenik padlim junakom, Topolske občine so odkrili prejšnji teden v Topoli v prisotnosti Nj. Vel. kralja Aleksandra. Na spomenik so vpisana imena vseh v letih 1912—1918 padlih vojakov topolske občine.

Odobreni krediti. Vlada je odobrila fin. ministru kredit po Din 210.000 za stroške Zagrebškega Zbora in Din 250.000 za vsesokolski zlet v Ljubljani.

Pravilnik za stanodajalce in stanodajalce izda koncem tega meseca min. za soc. skrb.

Varstvo manjšin. V min. zunanjih del se ustanavlja poseben oddelek, ki se bo bavil samo s vprašanjem varstva narodnih manjšin.

Odstavitev sultana. „Chicago Tribune“ javlja iz Carigrada: Narodna skupščina v Angori je sklenila, da se odstavi turški sultan v Carigradu. Ciazim Karibekir paša je imenovan za guvernerja v Carigradu. Izvede se volitev novega državnega šefa brez vsakih dinastičnih pravic. Dosedanji naslov „Otomansko cesarstvo“ se nadomesti s kratkim „Turška država“. Narodu se priznavajo suverene pravice.

Konferenčni protokol. I. Odloki: Viš. šol. svet z odl. dne 1. kimovca 1922, št. 1. naroča vsem ravnateljstvom slov. šol. da nemudoma nabavijo pravkar izšlo knjigo „Jugoslovanska Slava“, delo našega domoljuba in priznanega pisatelja „Avstrijske Slave.“ („Avtonomist.“)

Jubilejne poštne znamke. Minister pošte dr. Miladinovič je naročil v Ameriki nove jubilejne poštne znamke po 1, 2 in 3 dinarje. Na znamkah po 1 in 2 Din se bo nahajala podoba kraljeve dvojice, na znamkah po 3 dinarje pa razgled na beogradsko mesto. Dale se bodo v promet ob priliki kraljevega kronanja.

Poplave v Srbiji. Iz Čuprije javljajo, da je Morava na večih krajih prestopila bregove, tako da preti nevarnost povodnji. Vse dela, da reši, kar se da rešiti. — Promet na poti Kolašin—Podgorica—Andrijeviča—Bijelo Polje je popolnoma onemogočen, ker je voda na večih mestih preplavila ceste in porušila mostove. — Reka Lim je tako hitro narastla, da so mostovi, ki vežejo oba dela mesta pod vodo in je nevarnost, da voda poplavi večji del mesta. — Vsled vednega deževja so izstopile iz svojih strug reke Morava, Ibar, Raška in Trnovska reka ter poplavile njive in mnogo hiš.

Posledice alkoholne prepovedi v Ameriki so razočarale marsikakega protialkoholnega bojovníka. Pričakovalo se je naravno, da bo zabrana alkohola imela za posledice zmanjšanje pijančevanja in raznih zločinov, ki so posledica pijančevanja. V izkazu, ki ga je izdala newyorška liga za pobijanje alkoholizma, pa vidimo ravno nasprotno. Pri pobijanju alkoholizma je bilo zadnje leto ubitih 125 uradnikov; 2500 pa ranjenih. V prvem letu (1920) alkoholne prepovedi je bilo prijatih radi pijanosti in razgrajanja v pijanosti 252.000 oseb, l. 1921 pa že 343.000 oseb, torej kar za 100.000 oseb več. — To pa zato, ker se s silo nikjer ne more doseči. S tem še ni rečeno dokaz, da je alkohol za človeštvo blagoslov, ampak nasprotno.

Izključitev pijanih in nedostojnih potnikov od vožnje po železnici. Zadnji čas se pogosto opaža, da nadlegujejo pijanci in suroveži v osebnih vlakih potnišče občinstvo v nespodobnim vedenjem in preklinjevanjem ter pohujšujejo mladino, ki potuje sama ali v spremstvu odraslih. Zato smo pozvali vlakospremno obje, naj z vso odločnostjo izvaja določbe § 9. železniškega obratnega reda, glasom katerih se morajo osebe, ki so pijane ali ki s nespodobnim vedenjem pohujšujejo ali nadlegujejo sopotnike, izključiti od vožnje po železnici. Potniki, ki bodo med vožnjo nadlegovali sopotnike, se bodo na prvi postaji izključili od nadaljne vožnje in se bo proti njim kazensko postopalo; pijanim osebam, se pa že pri osebnih blagajnah ne bodo izdajale vozovnice. Potujoče občinstvo pa naprošamo, da naj po svoji moči sodeluje, da se zatre ta žalostni pojav, ki škoduje javni morali in narodnemu ugledu. — Inšpektorat drž. žel. v Ljubljani.

Izkaz za leto 1921 o zdravstvenih statističnih razmerah na ozemlju pokrajinske uprave za Slovenijo. Zadnji „Uradni list“ prinaša sledečo statistiko o zdravstvenih razmerah na ozemlju pokrajinske uprave za Slovenijo: Število prebivalcev 1.056.464, število porok 10.969, število rojencev 33.450, od teh je nezakonsko

Arbogast Reiterer. O. T.—r.

Skrivnostni glasovi iz drugega sveta.

(Dalje.)

V švicarski kaznilnici Tobel, kanton Turgan, so strahovi ljudi celo dejansko napadli. Preiskovat je prišla komisija, sestavljena iz zastopnikov vlade, protestantske in katoliške duhovščine, zdravnikov itd. Razpostavljeni v različne in najbolj oddaljene sobe so slišali vsi gospodje enake glasove: Žagati debela, padati drva, ropot, šum, žvižg po ceveh centralne kurjave i. p.

Znan je tudi slučaj, ki ga pripoveduje Alban Stolz*) v svojih spisih. Nek duhovnik je bil pri sorodnikih na obisku. Izvolil si je sobo, kjer so pravili, da straši. Ni namreč tega veroval. Resnično je ponoči nekdo vlek za njegovo odejo, luč upihnil in vsako noč je močno počilo v peči.

Ko ti pojavi niso hoteli prenehati, izprosi si nekoč v cerkvi sam pri sebi v mislih znamenje: če ima v resnici opraviti z nadnaravnimi pojavi, naj v potrdilo za to ne udari ob drugi uri, ampak ob enih, in ne enkrat v peči, ampak

*) Nemški katoliški duhovnik in pisatelj.

dvakrat na vrata. In tako se je res zgodilo prihodnjo noč. Sedaj je duhovnik vedel, pri čem da je. Pravili so mu, da je v tej hiši nekdanj umrla nespokorjeno neka gospa, katero so že večkrat videli. Opravil je zato v sobi tozadevne prastare cerkvene molitve in od takrat strahu ni bilo nikoli več slišati.

Župnik dr. Fink v Strelah na Šlezijemskem je pisal 17. maja 1910 Brunu Gabrinskemu, da so se v njegovem župnišču, v nekdanjem samostanu, pod njegovim prednikom in pod njim pojavljali strahovi: Krepko trkanje, hreščeče zapiranje vrat, nemirno tekanje po župnikovem stanovanju, še bolj pa po kaplanovem. „Mogoče je bila le prevara razdražene fantazije, če se mi je tuintam zdelo, kakor bi mi v obraz udarjal vroč dih ali kakor bi nevidna roka naglo zadevala ob predmete v spalnici, enkrat ob umivalnik, tako da sem menil, da je strt. Sedaj je ropot skoraj docela prenehal. Mogoče so k temu pripomogle molitve za verne duše.“

Vendar dovolj o tem. Nalášč sem te stvari obdelal bolj natančno, da pokažem, da je o posmrtnem življenju, o nesmrtnosti tudi izven spiritizma znanje in ne le verovanje. Razen nekaterih tukaj navedenih pojavov strahov jih je tako ogromno veliko, da

bi mogel le v omejenih skupinah spisati cele knjige. S tem smo se pa že dobro seznanili s plodno, črno zemljo na rodovitnem polju, kjer uspeva spiritizem in sijajno razvija dehteče nočne cvetke.

7. Spiritizem.

Spiritizem je občevanje z nevidnim, nadčutnim, duhovnim svetom. Vse, kar smo doslej spoznali, najdemo združeno zopet v spiritizmu. Zdi se nam kakor kako moderno gibanje. „Čudno pa je, kako so navidez moderni pojavi spiritističnih sej bili dobro znanj že pred stoletji, in da so bila dejstva trkanja, telepatij, vizij, fluidičnega izžarevanja kakor tudi prikazovanja strahov stariu čarovnikom prav tako znana kakor nam. Današnji čas je te ostanke le privlekel zopet na dan izpod ruševin, pod katere jih je pokopalo materialistično svetovno naziranje“ (Kiesewetter). Staro, že davno znano prelivajo sedaj v novo, moderno obliko in mu povrh nadevajo fino, strogo znanstveno obleko.

Postanek modernega spiritizma sega nazaj do odkritja mediumistične moči v družini Fox v Hydesville, s čemer se je zdelo, da je najden most, po katerem se morejo vračati prebivalci duhovnega sveta v malem obsegu zopet nazaj na čutni svet. (Dalje prihodnjič.)

Dr. Sedlaček

okrožni zdravnik

se je stalno naselil v Radincih
in ordinira dnevno v hiši g. Jurkoviča.

rojenih 4350, mrtvo rojenih 790, število umrlih 23.391; po starosti: do 5 let 7831, od 5 do 15 let 1509, od 15 do 30 let 1971, od 30 do 50 let 2272, od 50 do 70 let 5229. Vzrok smrti: prirojena življenska slabost 1534, tuberkuloza 2749, pljučnica 1580, davica 102, dušljivi kašelj 110, koze 211, škriatica 81, ošpice 195, trebušni tifuz 185, griža 2603, vnetje ran 100, kolera infantum 64, kolera nostras 2, otročniška vročica 53, spanska kripa 236, prenosne živalske bolezni 5, kap 684, srčna napaka 1076, nove tvorbe zlega značaja (Carcinom, Saykom) 494, ostali naravni vzrok smrti 10.015. Vsled slučajnih nezgod je umrlo 467 oseb in sicer: padlo jih je 126, povoženih je bilo 34, zmrznilo je 14, ubitih po drevesih jih je bilo 10, topič je ubil 1, zadušilo se jih je 8, opeklo se jih je 30, pesek je zasul 10, z orožjem se jih je ponesrečilo 17, zastrupile so se z očetovo kislino 3, v pijanosti se je zažgala 1, granata je ubila 8, ponesrečila se je na lovu 1, pobilo se jih je 10, po nesreči zabodenih je bilo 7, vtopilo se jih je 127, zastrupilo se jih je z alkoholom 5, po eksploziji dinamita ubita je bila 1, vagon je zmečkal 5, konj je ubil 4, za solnčarico so umrle 3, izkravavele so 4, lobanja so si prebile 3, zadavila se je pri jedi 1, vol je nabodel 1, pri obešanju zvonov se je ubila 1, strela je ubila 4, zgorele so 3, stiskalnica jih je zmečkala 1, električni tok je ubil 2, za vojnimi poškodbami je umrla 1, ponesrečili sta se v premostitvi 2, vlak jih je povozil 9, ponesrečite so se v planinah 3, zastrupili sta se z ogljikovo kislino 2, škorpion je pičil 1, za porodnimi poškodbami so umrle 4. Samoumor 120 primerov, in sicer: obesilo se jih je 53, ustrelilo 38, utopilo 18, vrat so si prerezale 3, pod vlag so se vrgle 3, zastrupile so se 3, zabodli sta se 2. Umor in uboj 81 primerov, in sicer: ustreljenih jih je bilo 20, s sekuro umorjene so bile 4, detomorov je bilo 13, ubitih pri pretepu je bilo 29, zaklanih je bilo 12, za lovljeni sta bili 2, utopljeni v vodnjaku je bila 1.

Meje v Prekmurju. Z merodajne strani se nam poroča: Ko so se postavljali v Prekmurju mejniki proti Madžarski in tudi večkrat pozneje, so se širile po Prekmurju vesti, da bo precejšen del tega našege ozemlja prideljen zopet Madžarski. V resnici je stavila razmejitvene komisija — kljub protestu našega delegata — tak predlog Ligi narodov. Po tem predlogu naj bi se odcepilo od naše države 26 obmejnih občin — med njimi tudi Dolnja Lendava — s 17.000 prebivalci, med njimi 7000 Slovenci, ter zopet priključilo Madžarski. — Liga narodov je imela nalog, naj posreduje med nešo in madžarsko vlado, da se to vprašanje prijateljsko uredi. — Sedaj objavlja Liga narodov v svojem glasilu „Résumé mensuel des travaux de la Société des Nations“ za mesec september, da se vkljub vsem naporom ni posrečilo doseči med obema državama sporazum, po katerem bi se popravila meja. Naša država, je bila sicer pripravljena dovoliti neko malo korekturo, pa le proti primerni kompenzaciji na drugem mestu. Madžarska pa je izjavila, da dovoli zahtevano kompenzacijo, toda le, ako se naša država podvrže razsodbi Lige narodov glede Prekmurja. — Liga narodov je spredvidela, da je vsako nadaljne posredovanje brezplodno in je to sporočila konferenci poslaničkov v Parizu. S tem je vprašanje meja v Prekmurju definitivno rešeno. Celotno Prekmurje v dosedanjem obsegu ostane pri nas, mejniki se ne bodo več prestavljali.

12. november dan naše nesreče — dan amputacije naše desne roke, Ali mislite vsi, ki imate vero v našo skupnost v odrešenje celotne naše domovine, ali mislite vsi na ta dan! Pokažite svojo trdno vero v končno naše odrešenje s tem, da darujete vsaj nekaj v korist C. M. družbi, oni družbi, ki je vršila tako ogromno delo za ohranitev onega našega življa v ugrabljenih deželah, ki je bil dika in ponos našega naroda. Družba sv. Cirila in Metoda je izdala pred dvema leti žalne kolke z datotomom 12. XII. 1920. Naročila za te kolke so skoraj povsem izostale. Zakaj? V srcih Vaših je ugasnil plamen onega čustva, ki mu pravimo zavest za narodno skupnost. Pokažite svojo gorko ljubezen do podjarmljenih bratov s tem, da rabite vsaj osem dni pri pisanju svojih pisem žalni kolek, ki se dobiva in naroča v pisarni „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani, Narodni dom.

Ali sem poravnal naročnino?

D o p i s i.

Specialist za ženske bolezni in porodništvo dr. Benjamin Ipavic v Mariboru, Gosposka ulica števil. 46, zopet ordinira.

G. Radgona. Izgubljeno. Dne 2. t. m. je bil pozabljen v večernem vlaku Maribor—Ljutomer na postaji Gor. Radgona zavoj z 8 knjigami, ki so za izgubitelja velike vrednosti. Prosi se najditelja, da jih odda proti nagradi pri davč. uradu v G. Radgoni.

Gornja Radgona. Varnostne razmere. Prošli teden se je zgodilo, da je priprost človek se napil že zjutraj rujnega vinca v taki meri, da ga je vrglo v obilno blato naše glavne ceste. Revez je ležal dolgo v blatu in nikomur ni padlo na um, da spravi nesrečno žrtev alkohola na varno. Nehote se nam vzbuja vprašanje: Ali imamo občinskega redarja zato, da dela parado, ali da vrši službo kakor je potrebno?! Upamo, da ta opomin zaleže, sicer pridemo z drugim registrom na dan! — **Polovičarstvo.** Vsled razpusta granične trupe je bilo nekaj ljudi te trupe prideljeno oddelku finančne straže. Opozarjamo merodajno oblast, naj dobro premisli, kakšne elemente je pridelilo finančni straži, da ne bo radi njih ista trpela na ugledu in z njo seveda tudi država. — **Slovo.** Kakor nam doročajo je baje odšel odtod v svojo domovino slavni gospod Petrovič, komandir tukajšnje pograncične trupe. Ne bomo pogrevali ostudnih stvari, ki so se dogajale pod njegovim „režimom“ — v kolikor se varnosti tiče, samo eno mu mora biti Gornja Radgona in njena inteligenca hvaležna, namreč to, da se je naučila šele od njega, zakaj pravzaprav služi servijeta. (Možakar se je po ustnem izročilu prizadetih enkrat — nevedoč, zakaj natakara prinaša na mizo namizni prtč, — možko očedil z njim svoj nos...) Druge nesreče ni bilo. Kar se tiče nas, mu odpustčamo vse in želimo srečen pot do kuče, kjer naj zamenja oficirsko suknjo s kako drugo. — **Čitajte** poročilo popotnika iz Slatine—Radinci glede pobijanje draginje. — **Našim prijateljem** smo danes poslali posebno priporočilo. Čitajte današnji uvodnik!

Gornja Radgona. Novoimenovani okrožni zdravnik za gornjeradgonski okraj g. dr. Ivan Sedlaček se je stalno naselil dne 7. nov. t. l. v Radincih in ordinira začasno v hiši gospoda Jurkoviča. Zdravljenje okrajnih ubogih izvršuje vsaki dan od 8—12 ure dopoldne brezplačno, za vse druge bolnike pa je gospod okrožni zdravnik vsak čas na razpolago. Obč. uradi se pozivljajo, da izstavljajo ubožna spričevala občinskih ubožcev samo za zdravljenje po goriimenovanem g. zdravniku.

Gornja Radgona. Slomšekova slavnost. Tukajšnje Kmetijsko bralno društvo priredi v nedeljo, dne 19. novembra t. l. v dvorani Posojilnice malo slavnost v spomin 60-letnice smrti slov. vladike, pedagoga in mlad. pisatelja Antona Martina Slomškega. Začetek slavnosti je ob 3. uri popoldne. Slavnostni govor bo imel g. profesor Vesenjaka iz Maribora. Kmečko ljudstvo in sploh vsi častilci velikega duha blagopokojnega škofa A. M. Slomškega se vabijo, da v obilnem številu prisostvujejo slavnosti. Na vsporedu je petje, tamburanje in deklamacije Slomškovih pesmi.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Dekliška zveza je stovesnost svoje desetletnice preložila na 12. november. Predpoldne v cerkvi in popoldne v dvorani se vrši vse

po napovedanem sporedu. Pridite v obilnem številu!

Radgona. Kako veliko politično napako in neodpušljiv narodni greh sta zakrivila svoječasno Vaša gg. Dr. Žerjav in Dr. Kukovec, ko nista zastavila svojega vpliva, da se obdrži mesto Radgona — se vidi iz tega, da je avstrijska drž. uprava sklenila, da umakne iz Radgone vse urade, kakor državni urad, sodnijo, okrajno glavarstvo, zmanjša pošto itd. Mesto je za Avstrijo kakor izumrlo, za nas pa bi bilo križišče najživahnejšega življenja. Vprašajte trgovce Radgončane za mnenje in videli boste, kaj je na stvari. Mesto Radgona je pod Avstrijo postala mrtva vas, dod Jugoslavijo bi bilo, ker gravitira nanj celo Prekmurje — najživahnejše trgovsko križišče. To se opaža nekoliko ob nedeljah, ko se vsepovsod razlega slovenska govornica: v trgovini, na ulici, v gostilni. — Ako bi se našel človek, ki bi dosegl drikloditev mesta Radgone naši kraljevini, bi dotičnemu brezdvomno vsi Radgončani bili hvaležni. Tako pa je postalo to lepo mesto po kratkovidnosti in nezmožnosti naše politike in po prizadevanju avstr. šovinistov mrtva vas.

Sv. Jurij ob Ščavn. Prav živahno je zadnji čas ob nedeljah v čitalnici. Največja gneča je vedno okoli društvene omare za knjige. Deževno vreme tišči ljudi v hiše za peč, kjer se da tako imenitno dremati, pa tudi čitati. In mladina, pa tudi starina rada bere, da, veliko bere. Ker nam je vojska vzela veliko dragocenih knjig, si misli društvo nabaviti nove, stare, rabne knjige pa dati vezati. Vsakdo ve, da je to združeno z majhnimi stroški. Zato namerava društvo prirediti Slomškovo proslavo, združeno s tombolo pri g. Pergarju dne 19. novembra, katere čisti dobiček bi se obrnil v prid knjižnici. Kdor zna, kolike važnosti je dobro čtivo za naše ljudstvo, se ne bo ustrašil prispevati po svojih močeh v ta občekoristni namen. — Nagla smrt. Krabanoš žaluje za svojim dobrim vaščanom Antonom Vrbjakom, ki še je v soboto zjutraj naročal ženi to in ono, potem pa nenadoma zlezal vkup, zadet od kapi. Bil je pri priči mrtev. Vsi, ki so ga poznali, so ga imeli radi, zato čutijo zdaj tembolj bridko njegovo izgubo. Bil je krščanski mož, zvesten oče svoji deci in skrben gospodar. Svetila mu večna luč!

V Ljutomeru je bil pokopan na Vernih duš dan dopoldne daleč na okrog znani skrbni in imovit kmet Peter Novak iz Radomerja v starosti 72 let N. v m. p.! Popoldne istega dne se je izročilo materi zemlji truplo nam preneglo umrlega, nepozabnega nadgeometra g. Lujza Lušina, ki je preminul od kapi zadet, star še le 35 let. Zapustil je vdovo z dvema ljubkima otročičema. Ta tragična smrt zmiraj veselega gospoda je pretresla ves Ljutomer, ki objokuje izgubo težko nadomestljivega narodnega delavca za dobrobit našega trga. Neumorno je deloval kot občinski odbornik, zlasti proti navijevalcem cen. S posebno vnema se je še žrtvoval za našo novo železnico. Pogrešal ga bo zlasti če naš dramatični odsek. Veličastnega pogreba so se poleg mnogoštevilnih tržanov in znancev udeležila vsa narodna društva s tržko godbo na čelu. Pevsko društvo mu je zapelo na domu in ob odprtem grobu pretresljive žalostinke. Trije govorniki so orisali njegovo plodonosno delovanje za lepo našo domovino. Vsem ostalim naše iskreno sožalje! Večnaja mu pamjat!

Ljutomer. Tržka godba v Ljutomeru, ki se je pred kratkim ustanovila, rabi 2 trompeti. (Es-trombi). Zamenja tudi lahko en F-bas. Ponudbe na tržko godbo v Ljutomeru v roke učitelja g. Zacherl-a.

Na številna vprašanja glede davka za reklamne oglase v uredniškem in inseratnem delu se radi prevelikih stroškov ne more vsakemu posamič odgovarjati. Za vse veljaj navodilo: Za kratka, največ 3 vrste obsegajoča obvestila se računa 3 dinarje, za večja pa 5 din. Ker je vsako vabilo na veselico, slavnost, obvestilo in objava navadno večjega obsega, se ne bo

nikdar zgrešilo, ako se pismu priloži znesek 5 din.

Slatina-Radinci. Poročilo popotnika o pobijanju draginje. Potujoč po ljutom. in gornjeradgonskem okraju sem se prepričal, da so v tem okraju cene mesa in vina proti drugim krajem ogromno prekoračene. Tukajšnji mesarji kupujejo govedo ca K 20 in prodajajo pa meso po K 56—60. A največji oduhu in navijalci cen so pa brezdvomno gostilničarji. Država je dala postaviti posebne komisije, ki bi naj zabranile trgovcem nakupiti si blaga; a kdo ga kupiči? — gostilničar, ker pridno kupuje vino po 8 do 14 K in ga prodaja po visoki ceni (samo) za K 32 l ter zasluži pri tem čisto 80 do 100%; toraj zasluži gostilničar pri enem litru slabega vina čistih 14—16 K. V Slatini Radinci mi je neki gospod sporočil, da je tukaj neki (!) gostilničar prodajal eno izmed najslabših vin poprej po K 28 in je isto sedaj povišal na K 32, torej je navijalec cen. V Gornji Radgoni prodajajo nova vina vsaj po K 28 in še malo boljše kvalitete od Radinskega a to še je zmiraj pretirana cena, četudi treba priračunati trošarino in druge stroške. Trgovci prodajajo drago nakupljeno blago polovico ceneje gospodje mesarji in gostilničarji pa si še vedno mislijo, da bodo cene še poskočile. V Mariboru so se že taki navijalci cen občutno kaznovali; enemu se je celo odvzela koncesija ker je delal z dobičkom od 39% a tukajšno oblastvo se za take stvari ne zanima s tisto vnemo, kakor bi to bilo treba. V občinah obstoje menda že povsod odbori za pobijanje draginje, ki postaja ravno sedaj, ko cene vsesplošno padajo, naravnost neznošna. Ako bi ti odbori ne delujejo naj se razpustijo. Ne delujejo pa najbrž zato, ker sedijo v njih sami oduhu. Prepotoval sem pot iz Beograda preko Zagreba, Ljubljane, Celja, Maribora na Ljutomer, a tako nesramnih cen ni najti v celi Jugoslaviji kot pri nas tu na meji. Oblast naj poseže radikalno v ta smrad!

Gornja Radgona. (Političen shod.) Tu se vrši v nedeljo, dne 19. novembra po osmi maši v dvorani Posojilnice shod Slovenske Ljudske stranke. Poročal bo neki narodni poslanec o političnem položaju v državi. Somišljeniki SLS agitirajte za številno udeležbo.

Gornja Radgona. Premestitev in slovo. Od tukajšnje carinarnice je premeščen g. Radovan St. Vučelič na otok Korčula. Vsi, ki poznajo g. Vučeliča, ga cenijo kot inteligentnega in uljudnega uradnika, katerega mirni značaj ni nikogar žalil. Žal bi nam bilo, ako bi njegovo mesto zasedel človek, ki ne razume zamotenih obmejnih razmer in ki bi občinstvu s surovostjo razlagal trdost kompliciranega carinskega zakona. Gospodinu Radovanu St. Vučeliču, katerega naj na novo službeno mesto spremlja zavest, da vršil svojo težko službo ob meji v splošno zadovoljstvo prebivalstva, želimo v novi službi obilo sreče in zadovoljstva!

Gospodarstvo

Ukinjenje odborov za devize in valute. Odbor za devize in valute pri podružnici Narodne banke v Ljubljani je prejel na predstavo objavljeno v našem časopisju glede ukinitve odborov radi zlorab, od pomošnika finančnega ministra g. Dušana Plavšiča to-le brzojavno obvestilo: „To ministrstvo ni dobilo nobenik konkretnih pritožb zoper poslovanje poedinih odborov in tudi ni sklenjen zakon o razpustu teh odborov. Vprašanje bodoče ureditve odborov se bo rešilo z novim pravilnikom, o katerem se bo pred izdajo razpravljalo z pridobitvenimi krogi.“

Sestava nove uvozne carinske tarife. Ministrstvo trgovine in industrije je v sporazumu s finančnim ministrstvom sestavilo komisijo za izdelavo splošne carinske tarife, ki ima proučiti vse predloge gospodarskih krogov glede povečanja uvozne carine za posamezne uvozne predmete. Ker se je vsled valutarnih izprememb obratni položaj ter konkurenčne razmere posameznih industrij, trgovskih strok in obrtov v zadnjem času zelo izpremenilo, pozivlja trgovska zbornica v Ljubljani vse interesente, da ji najpozneje do 15. novembra sporočijo utemeljene tozadevne predloge in sicer za vsako carinsko postavko posebej, da bi jih mogla predložiti pravočasno novo sestavljeni komisiji v uvaževanje. Zbornica že v naprej opozarja, da se bodo upoštevale le one vloge, ki navajajo, ki navajajo natančno sedanjo kalkulacijo tuzemske produkcije, ter podrobne podatke o prodajnih cenah inozemskih konkurenčnih produktov, s katerimi se da natančno utemeljiti zahteve po izpremembi tarifne postavke. Ravnotako je treba podrobno utemeljiti zahteve za izpremembo besedila posameznih carinsko-tarifnih postavk posebno glede kolektivnih, s primerjanjem cen vseh predmetov, ki spadajo pod posamezno dostavko. V interesu zaščite domače produkcije in podjetnosti je, da se vsi obrati odzovejo zborničnemu vabilu in pravočasno pošljejo utemeljene predloge z zahtevanimi podatki.

Letošnja trgateg je bila po vsej državi obilna, a kakovost radi slabega vremena večinoma ni dobra. Lahko slaba nova ve v Vršču prodajajo celo po 3—4—8 kron liter. Vsled slabe kakovosti letošnjih vin so cene starim vinom v zadnjem času celo nekoliko poskočile. Po novem vinu je v splošnem malo povpraševanja. Najboljše vino v naši državi bo imela letos Dalmacija.

Žetev v naši državi 1. 1922. Po uradnih podatkih poljedelskega ministrstva smo pridelali v naši državi: pšenice 118 tisoč vagonov, ječmena 26 tisoč 14 vagonov, ovsa 31 tisoč 594 vagonov, rži 11 tisoč 278 vagonov in koruze 247 tisoč 763 vagonov. Za drehrano ljudstva in za krmljenje živine potrebujemo: pšenice 103 tisoč 894 vagonov, ječmena 17 tisoč 455 vagonov, ovso 23 tisoč 985 vagonov, rži 2418 vagonov in koruze 181 tisoč 137 vagonov. Za izvoz bi nam torej od letošnje žetve preostalo: pšenice 14 tisoč 106 vagonov, ječmena 8559 vagonov, ovsa 7609 vagonov, rži 8860 vagonov in koruze 66 tisoč 626 vagonov. K temu pride preostanek lanske žetve v Banatu, Bački, Slavoniji, Sremu in v valjevskem in podrumskem okrožju, ki iznaša okoli 12 tisoč 500 vagonov pšenice, in 37 tisoč 960 vagonov koruze. Nadalje se nahaja v ostalih krajih severne in južne Srbije od lanske žetve še okoli 300 vagonov pšenice in 225 vagonov koruze. Vsega skupaj imamo po teh podatkih za izvoz razpoložljivega okoli 160 tisoč vagonov. Ako računamo, da pridelovalci ne bodo postavili vse te množine na trg, temveč bodo gotov del obdržali doma smemo skoro z gotovostjo računati, da bo preostalo za izvoz okoli 100 tisoč vagonov raznega žita.

Manufakturno blago cenejše. V Pragi so padle cene tekstilnega blaga in sicer bombaževine 50 odstotkov, ostalo blago pa za 25 do 30 odstotkov.

Vinski trg v Dalmaciji. Letošnja trgateg je v nekaterih krajih Dalmacije za polovico, a

ponekod četrtno slabša od lanske. Mošt ima večinoma 16 do 23 odstotkov sladkorja. V Šibeniku in okolici se ponuja mošt po 1000 K za hektoliter. Na otoku Pagu je bilo takoj iz stiskalnice prodanih 4000 do 450 hektolitrov po 1200 do 1300 K. Ta količina mošta se je uvozila deloma v Ljubljano, deloma v hrvatsko Primorje.

Obmejni Slovenci!
Zbirajte
za Obmejni tiskovni sklad!

Proda se posestvo

v Oseki št. 133 v bližini Sv. Trojice, 2 lepi njeni, sadonosnik in vrt, nova zidana hiša, sposobna za gostilniški in trgovski obrt. So 3 lepe sobe, kuhinja, lepa jedilna shramba in spodnja klet. Ker stoji hiša tik okrajne ceste, je bila svoj čas dobro obiskana gostilna. Več pove lastnik Leopold Kreft v Ivanjševskem vrhu, pošta Ivanjci.

Proda se

lepo kmečko posestvo

5 minut od cerkve Sv. Trojica v Slov. gor., meri 23 orolov, zraven je stanovanska hiša, gospodarsko poslopje in preša. — Oglasi se naj v gostilni Ernesta Golob pri Sv. Trojici v Slov. gor. do 1. decembra 1922.

Divjačino in perutnino

kupuje po najvišjih dnevnih cenah

M. Šumak izvoz jajc in perutnine v Ljutomeru.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja Andrej Oset Maribor, Aleksandrova cesta 57. — Telefon št. 88

Kožarske pletilnice, delavnica za torbe in kovčke

dobijo najcenejše ključavnice in okove prvovrstnega fabrikata Brüder Deutsch, Metallwaren-Fabrik Wien pri „LORUM“ d. d. za trgovino jermenarskih, sedlarskih in tapetarskih okov, potrebnih in proizvodov

ZAGREB
Duga ulica števil. 12

Telefon 14—96
Brzojavi: Lorum

Potrži globoke žalosti naznanjamo, da je naša ikreno ljubljena hčerka, oziroma sestra, gosdodična

Francka Žitek

po dolgi, mučni bolezni, v 22. letu njene starosti dne 6. novembra izdihnila svojo blago dušo.

Podreb nepozabne rajne se je vršil dne 8. novembra predpoldne od hiše žalosti na pokopališče pri Kapeli.

Bodi ji blag spomin!

Hrastje-Mota, dne 6. novembra 1922.

Alojzij in Frančiška Žitek
stariši.

Micika in Trezika Žitek
sestri.

Hranilnica in Posojilnica v Radincih deluje z uspehom ob meji!

r. zadr. z neom. z.